

Fact Sheet

Mikä on RSV?

RSV on lyhenne nimestä respiratory syncytial virus. RSV on hyvin yleinen hengitystieinfektion aiheuttaja. Jokainen meistä saa RS-viruksen useita kertoja elämässään. Ensimmäinen tartunta saadaan usein jo ensimmäisen ikävuoden aikana. Iän karttuessa oireet lievenevät. Keskospalset ja lapset, joilla on krooninen keuhkosairaus (bronkopulmonaalinen dysplasia, BPD) tai vaikea synnynnäinen sydänsairaus, voivat sairastua erityisen hankalaan RSV-infektioon.

RSV aiheuttaa epidemioita. Epidemiat vaihtelevat, mutta noudattavat samaa kaavaa. Suomessa on epidemia joka toinen vuosi. Parittoman vuoden keväällä tapausten määrä alkaa lisääntyä, ja kevätepidemia kestää pari kuukautta maaliskuuhuhtikuun vaiheilla. Saman vuoden syksynä tulee iso epidemia, joka alkaa yleensä marras-joulukuussa ja kestää pari kolme kuukautta. Iso epidemia osuu yleensä parittomiin jouluihin. Kesäisin virusta ei juurikaan näy. Ajankohtaista tietoa RSV-tilanteesta löytyy kansanterveyslaitoksen verkkosivuilta tartuntatautirekisteristä (www.ktl.fi/ttr).

Kuinka helposti RSV tarttuu?

RSV on hyvin yleinen virus ja tarttuu ihmisestä toiseen erittäin helposti. Koskettaminen, vaikkapa suukotteleminen ja kätelemine ovat yleisimmät tartuntatavat. Virus leviää myös ilmassa, kun aivastetaan tai yskitään. RS-virus pysyy myös tartuntakykyisenä tunteja esim. käytetyissä nenäliinoissa ja kädensijoissa.

RSV-infektio tarttuu helposti siellä missä on paljon ihmisiä, kuten päiväkodeissa, kouluissa ja ostoskeskuksissa. Henkilö joka levittää virusta, ei välttämättä tiedä omasta tartunnastaan ja voi olla itse lähes oireeton. Jos haluaa suojautua tartunnalta, kannattaa välttää suuria ihmisjoukkoja RSV-epidemian aikana.

Kuinka vakava RSV on?

Erytisesti keskoset, jotka ovat syntyneet alle 35-viikkoisina, ovat kaikkein alttiimpia RS-viruksen aiheuttamille vakaville komplikaatioille.

Terveelle, täysiaikaisena syntyneelle lapselle RS-virusinfektio ei yleensä ole vaarallinen. Suurimmalle osalle vauvoista RS-virus aiheuttaa vain lieviä vilustumisoireita. Valtaosa lapsista paranee ilman lääkkeitä ja hoitotoimenpiteitä.

Joissakin tapauksissa RSV aiheuttaa sairaalahoitoa vaativan pienten keuhkoputkien tulehduksen. Siihen voi sairastua muuten tervekin vauva, mutta suurempi riski on keskosilla ja vauvoilla, joilla on bronkopulmonaalinen dysplasia (BPD) tai vakava synnynnäinen sydänsairaus.

Vauvat, joilla on suurempi riski saada vaikea RSV-infektio

RS-virusinfektio saattaa olla erittäin vakava alle 35-viikkoisina syntyneillä keskosilla ja lapsilla, joilla jo on krooninen keuhkosairaus (BPD) sekä lapsilla, joilla on synnynnäinen sydänsairaus.

KESKOSET

Keskosen ilmatiet ovat pienet ja lihasvoima heikko. Heillä RSV-infektio voi olla vakavampi kuin täysiaikaisella. Heidän hengityselimensä ja puolustusjärjestelmänsä ei myöskään ole syntyessä täysin kehittynyt.

BRONKOPULMONAALINEN DYSPLASIA (BPD)

Bronkopulmonaalinen dysplasia (BPD) on krooninen keuhkosairaus, joka esiintyy yleisemmin keskosilla, jotka ovat pitkään olleet hengityskoneessa tai saaneet pitkään lisähappea.

SYNNYNNÄISET SYDÄNVIAT

Synnynnäisiä sydänvikoja on useita eri tyyppisiä. Vaikeat sydänviat voivat lisätä riskiä saada vaikea RSV-infektio. Lapsen hoitava lääkäri arvioi tilanteen vakavuuden.

Mitkä ovat RSV-infektion oireet?

RSV-infektio aiheuttaa hengitysteiden limakalvon tulehduksen, jonka vaikeusasteeseen vaikuttavat ennen kaikkea tulehduksen sijainti ja potilaan ikä.

RSV-infektio muistuttaa usein aluksi tavallista nuhakuumetta ja oireina voivat olla:

- Kuume
- Nuha
- Muut nuhakuumeen oireet

Oireet voivat pahentua viruksen levittyä alahengitysteihin ja keuhkoihin (hengitystietulehdus eli bronkioliitti ja keuhkokuume):

- Yskä
- Hengitysvaikeudet
- Hengityksen vinkuminen tai rahina
- Tihentynyt hengitys
- Huono syöminen
- Väsähtäminen

Mikä on RSV-infektion hoito?

Terveelle leikki-ikäiselle lapselle RS-virus aiheuttaa yleensä vain viattoman flunssan, joka ei vaadi lääkkeitä tai hoitotoimenpiteitä ja tauti voidaan sairastaa kotona. Kotihoidossa kuumeiselle lapselle voi antaa kuumelääkettä. Höyryhoito voi helpottaa hengitystä ja limaa voi imeä imulaitteella nenästä, jolloin hengittäminen helpottuu. Keittosuolatipoista on usein apua, jos nenäerite on paksua ja sitkeää. Yskänlääkkeestä ei ole juurikaan hyötyä.

Astmaatikolla RS-virus saattaa laukaista astmakohtauksen. RS-virus voi aiheuttaa myös lapsen ensimmäisen hengenahdistuskohtauksen. Jos lapselle kehittyy hengitysvaikeus, jolle tyypillistä on vinkuva uloshengitys, on syytä lähteä lääkäriin.

Imeväisen ilmatiehyttulehdus eli bronkioliitti hoidetaan sairaalassa. Limaa imetään hengitysteistä ja lapsi saa happea. Sairaalassa kokeillaan yleensä myös keuhkoputkia laajentavia lääkkeitä hengityksen helpottamiseksi. Ravinnon saannista huolehditaan tarvittaessa nenämahaletkua käyttämällä ja joskus tarvitaan suoneen annettavaa nestehoitoa.

Taudin ennuste on hyvä, mutta hoito sairaalassa saattaa kestää pitkään, jopa viikkoja.

Miten ehkäistä RSV-infektiota?

RS-virus on hyvin tarttuva. Vauvat voivat saada sen toisilta lapsilta tai aikuisilta, joilla on RSV-infektio. Tartuntatapoja ovat yleisesti yskiminen, aivastaminen tai suora kontakti.

Voit vähentää RSV-infektion tarttumisen riskiä sekä kotona että kodin ulkopuolella:

- Pese kätesi vedellä ja saippualla ennen vauvan koskettamista.
- Jos sinulla on nuha tai kuumetta, ethän suukottele ja halaa vauvaasi.
- Jos muilla lapsillasi on nuha tai kuumetta, koeta pitää heidät loitommalla vauvastasi. Tämä voi olla vaikeaa, etenkin nuoremmat lapset eivät välttämättä ymmärrä syytä, miksi vauvan lähellä ei saisi olla. Sisaruksille voi rajata kotona “oman erityisalueen” ja vauvalle omansa. Väritykirjat ja muut askartelutehtävät “omalla erityisalueella” tuovat mielekästä puuhaa lähellä vauvaa, mutta kuitenkin hieman etäämmällä.
- RSV-epidemian aikana kannattaa välttää nuhaisten tai kuumeisten ihmisten tapaamista.
- Kannattaa välttää paikkoja, joissa on paljon ihmisiä koolla, kuten esim. päiväkodit, ostoskeskukset, suuremmat perhetapahtumat jne.
- Ethän tupakoi tai salli muiden tupakoida vauvan läheisyydessä

Onko ehkäisevää lääkehoitoa tai rokotetta?

Riskiryhmiin kuuluville lapsille (pienet keskoset, vaikeata BPD:tä tai synnynnäistä sydänvikaa sairastavat lapset) voidaan antaa RS-viruksen ennaltaehkäisyyn tarkoitettua monoklonaalista vasta-ainetta pistoksina infektiokauden aikana. Päätöksen hoidosta tekee aina lääkäri lapsen terveydentilan perusteella.

RSV-rokotetta ei – valitettavasti – ole käytössä eikä näköpiirissäkään.

Lisätietoja:

Viestintäpäällikkö / Immunology, Carita Päivänen, puh. 040 90 22 444
www.abbott.fi